

Визвольний ШЛЯХ

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ І НАУКОВО-ЛІТЕРАТУРНИЙ МІСЯЧНИК

Кн. 5/196

ТРАВЕНЬ, 1964

Річник XI (XVII)

ЗМІСТ V-ої КНИЖКИ

Левко Ромен: СИМОН ПЕТЛЮРА	483
Іван Франко: БЛАЖЕННИЙ МУЖ	484
Ярослав Онищук: ЧОМУ МОСКАЛІ КОМУНІСТИ?	485
Сот. І. К. Гвоздик: ЯНИЧАРИ ТА ЯКА ЇХНЯ ДОЛЯ	494
Т. Матвієнко: ТАТАРСЬКЕ ЛИХОЛІТТЯ (Уривок з поеми)	498
Д-р Є. Пеленський: ТРЕТІЙ РАЙХ І УКРАЇНА (Документи з Нюрнберзького процесу, продовження, 5)	501
Проф. Сергій Жук: УРИВКИ З ЗАПИСНИКА КОРЖЕВСЬКОГО	511
Проф. Василь Чапленко: ДЕЩО ПРО ЕТИМОЛОГІЗАЦІЮ	517

Поезії

Андрій Легіт: НАД КИЄВОМ — 529. * Лариса Мурович: СПРАГА; ФІГУРИ ТА Й ЕПІГРАМИ, ЖАР-КВІТКА — 530; ПОВОРОТ — 531.

До 150-тиріччя з дня народження Т. Шевченка

Андрій Легіт: ВІЧНІСТЬ; ТАРАС ШЕВЧЕНКО (вірші)	532
Інж. Лев Биковський: ВКЛАД УВАН У США В ШЕВЧЕНКОЗНАВСТВО (Бібліографічні підсумки за десятиріччя — 1950-1960 роки)	533
Ілля Самойловський: НАВКОЛО МОГИЛИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА	540
Валентина Ткаченко: ПИШУ ПРО ТЕБЕ (вірш)	544
З СОНЕТІВ ШЕКСПІРА (Сонети: 18, 19, 25, 33, 28, 31, 106, 46, 75, 60, 71, 81, 135; переклади — С. Караванського, Ігоря Костецького, Івана Франка, Максима Славінського, Яра Славутича, Олега Зуєвського)	545

Наталія Савченко: ОТАМАН ЮНАКІВ (Історична повість для молоді, продовження, 2)	551
Оксана Керч: ДЕЙЗЯ (Музична комедія на три дії)	562

З творчості уярмлених

Анатолій Талан: ЗЕРНА (Новела)	583
Іван Цюпа: ГОРЛИЦІ (Етюд)	585
Ф. Матвієнко: »ТРОФЕІ« ЯРА СЛАВУТИЧА (Рецензія-відгук)	588
Міръ Микола Кравчук: З ВИДАНЬ У ПОНЕВОЛЕНІЙ УКРАЇНІ	593
— З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ У ДІЯСПОРІ (Хроніка)	598
— КОМІТЕТ ПАМ'ЯТНИКА ШЕВЧЕНКОВІ У СПРАВІ ЗВЕРНЕННЯ ДІЯЧІВ КУЛЬТУРИ ПІДСОВЕТЬСЬКОЇ УКРАЇНИ	599

Передрук дозволений за поданням джерела

ВИДАЄ «УКРАЇНСЬКА ВИДАВНИЧА СПІЛКА»

ЛОНДОН

3 сонетів Шекспіра

Цього року в цілому світі, особливо у Великій Британії, відзначають 400-річчя з дня народження геніяльного англійського драматурга і поета Вільяма Шекспіра. Внизу друкуємо декілька сонетів В. Шекспіра в перекладі різних авторів.

18

Чи можеш ти назватись літнім днем?
Ти краща і привітніша стократ.
Негоди злі з туманами й дощем
Крадуть у літа блиск його принад;

Буває — спека палить небеса,
А часом їх вкриває хмариц рій,
І меркне дня погожого краса
Від примх природи та гризні стихій;

Твоє ж квітуче літо хмар не зна,
Бодай на мить не тратиш ти краси,
І навіть смерть для тебе не страшна
В твоєму русі через всі часи:

І доки будуть люди — будеш ти.
Тобі і жити вічно і цвісти.

19

Час — ти акула. Ти ковтаєш всіх,
Ти тупиш кігті тигрів і пантер,
Рвеш зуби левам з їх пацек страшних
І феніксу в огні готуєш смерть.

Смути, тривож і весели цей світ!
Мінняй години втіхи та журби!
Виконуй все, що виконати слід,
Лише одної речі не роби:

Рис мого друга милого не стар!
 Не морщ його прекрасного лица!
 Хай буде він взірцем краси і чар
 І смертного не відає кінця!

Коли ж до цих благань глухий твій біг,
 Хай вірш мій друга збереже в живих!

Перекл. С. Караванський

25

Хай ті, кому суспільство сан придасть,
 Зростають з ласки їм прихильних зізд,
 Тим часом я, знедолений тих щасть,
 Неждано звідав інший втіхи зміст;
 Пелюстка влюбленців княжат значних
 Завжди лише під сонечком цвіла,
 І ось їх бута в гробі — в них самих —
 Від одного насуплення чола;
 Вояк, прославлений за браний труд,
 По тисячі звитяг програвши раз,
 Щезає з книги чести, вмить забут,
 І решта подвигів марніє враз:
 А я — щаслив, бо любен і люблю
 Там, де не відніму, де й не згублю.

33

Світанок славний зрів я в повноті —
 Його владарний гори пестить зір,
 Шле в зелень лук цілунки золоті,
 З блідих потоків творить сяйвний вир;
 А теж і хмарам ницим дозволя'
 Огідно вкрити свій небесний лик,
 І вид уломний стеряна земля
 Не бачить, бо, скрадавшись, він заник:
 Так само й сонечко мое зрання
 Йшло всезвитажно по моїх бровах;
 Та леле? лиш одну годину дня,
 Потому ж вид похмурився й потах;
 Все ж не зневажу я його чуттям;
 Сонцям є плями й тут, якщо є там.

Перекл. Ігор Костецький

28

І як же щастя знов мені зазнати,
Коли пропали ліки супокою,
І муки дня не хоче ніч втишати,
День мучить ніч, а ніч його чергою;

Коли враги відвічні, ніч і день
Зв'язались, щоб валить мене стражданням,
День працюю, ніч сумом і риданням,
І труд мій час розділює лишень.

Дню лестячись кажу: який ти гарний,
Сам украша' його, як стане хмарний,
І ніч лещу, як в небесах не стрітиш
Ні зірки, сам ти всю її освітиш,

Та кожний день мій біль довжить, не спинить
І кожна ніч його ще тяжчим чинить.

31

У твоїй груді все серця заперті,
Які оплакував я мов мерців,
В ній зміст любови і любовних снів
Тих друзів, що я мав за здобич смерті.

Чимало сліз жалібних і святих
Любов сердечно з моїх віч вточила
Як дань мерцям, що їх земля покрила,
А се їх ти у грудях крив своїх.

Тому ти гріб живучої любови,
Обвішаний вінцями мого жалю,
І кожний день дав тобі часть свого паку
І всі паї твої тепер...

Всі, кого я любив, живуть у тобі,
А з ними всіми ти живеш у мені.

Перекл. Іван Франко

106

У хроніках завмерлого часу
Читаємо ми про людей годішніх, —
Про лицарів, блискучих, гордопишних,
Про ніжних дам, вабливу їх красу;

Живими бачимо тих дам колишніх:
 Уста, обличчя, брови і косу.
 В очах вологість, м'якшу росу,
 Солодку внаду рухів неспішних.

Старим пером оті майстрі забуті
 Могли б красу і вашу змалювать,
 А ми — у нас думки неначе скуті;
 Ще очі маємо, щоб ту красу відчути,
 Та де того мистецтва нам узять,
 Щоб все в живих словах переказать?

Перекл. Максим Славінський

46

Мій зір і серце в пристрасній війні:
 Жадає кожне неподільно мати
 Твою увагу й погляди сяйні,
 Щоб ними жити й повно раювати.
 Говорить серце — в ньому ти живеш,
 До нього зовсім око не сягає.
 Та присягається мій зір без меж —
 В його обладу ти влягла докраю.
 Присяглі вирок винесли твердий,
 Думки скріпивши правосуддям сили.
 Щоб серце й зір не відали біди,
 Їх благочесно й мудро помирили:
 Моєму зору — зовнішня краса,
 А серцю — серця схована яса.

75

Її ім'я в піску я написав,
 Та буйні хвилі неблаганно змили.
 Я повторив, та наглий шквал забрав
 Мій давній біль, і сум, і напис милий.
 »Даремний труд, — вона мені рекла, —
 Минальну річ безсмертною робити.
 Моє ім'я розвіється дотла,
 Як тільки стану під землею гнити«.
 »О, ні! — я рік, — загине все низьке,
 Високе ж буде в славі пробувати.
 Мій вірш твій чар, твоє биття п'янке
 Увічнить гоїно, впише в неба шати.

Хай смерть ввесь світ наклонить до оков,
Любов не вмере — в житті воскресне знов».

Перекл. *Яр Славутич*

60

Неначе в морі хвилі нестриманні,
Години пробігають наших днів
Одна по одній в ревному змаганні
Пробитися до власних берегів.
І все народжене в обнови світла
Повзе до зрілості — її окрас,
Аж поки міць надщербиться розквітла
І дань свою розіб'є щедрий час.
Він юности гамує рвйні лети,
Врізає зморшки на чоло ясне,
Найкращі в світі нищить раритети, —
Його коса нічого не мине.

І тільки вірш мій римами дзвінкими
Твій образ від заглади берегтиме.

71

Смутись не довше, коли я помру,
Ніж поки дзвін печальною луною
Звістить людей, що в землю прастару
Я втік од світу мешкати з червою.
А також ці читаючи рядки,
Забудь про руку, що дрижала з ними,
Як має тьмарити твої думки
Про мене спогад болями гіркими.
Тож вірш оцей проглянувши, минай
Мое ім'я тоді, немов незнане,
І не повторюй більш його — нехай
З моїм життям любов твоя зів'яне, —
Щоб світ лукавий сліз твоїх біду
Не висміяв, коли я відійду.

81

Чи я діждусь надгробок вам складати,
Чи ви мене побачите в труні, —
Згадки про вас не знатимуть затрати,
Коли й не стане сліду по мені.

Віки затерти образ ваш безсилі.
Мене ж, як я піду, обійме тлінь.
Мій ніжний вірш вам пам'ятником буде;
Він читачів незнаних ще позве,
І свідчення про вас повторять люди,
Як вимре світ, що в наші дні живе.
В людських устах, де вічний дух не гасне,
Мій твір з'єднав життя вам понадчасне.

135

Хто б волі не плекав, ти маєш теж
Моє ім'я щодень, до набридання.
Та хай і в надмірі — я прагну все ж
Додатком стати до твого бажання.
А ти, в кім воля більшою зросла,
Не бачиш у ній притулку для моєї?
Чи переваги інших без числа
Тепер звелися на дорозі в неї?
Неначе море незначний ручай
Приймає в себе, до свого роздолля,
Так ти до власних воль мою додай,
І виросте тоді ще більша воля.
Благаю, не вбивай моїх надій
Радіти нашим волям як одній!

Перекл. Олег Зуєвський

ЧИТАЙТЕ, ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ
І РОЗПОВСЮДЖУЙТЕ
» ВИЗВОЛЬНИЙ ШЛЯХ «